

Ηράκλειο, 8/4/2020
Αρ. Πρωτ.: Φ2/874

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Π.Ε. & Δ.Ε. ΚΡΗΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.) ΚΡΗΤΗΣ

Προς: Όπως πίνακας αποδεκτών

Κοιν.:

- Π.Δ.Ε. Κρήτης

Δ/ση: Ρολέν 4 - Τ.Κ. 71305 – Ηράκλειο
Πληροφορίες: Γ. Βλοντάκης
Τηλ. : 2810 246860
Fax: 2810222076
E-mail: γραμματ.: pekeskritis@sch.gr
E-mail προσωπ. : gvlontakis@sch.gr

**ΘΕΜΑ: Οδηγίες προς εκπ/κούς ΠΕ88 των ΕΠΑΛ για την εξ
αποστάσεως εκπαίδευση, τις πηγές και τα χαρακτηριστικά του
εκπ/κού υλικού**

A. Γενικές αρχές και χαρακτηριστικά

1. Η τηλεεκπαίδευση (ή Εξ Αποστάσεως Εκπ/ση) δεν μπορεί να υποκαταστήσει τη δια ζώσης διδασκαλία. Γίνεται από ανάγκη και μόνο, γιατί έχει μια ευελιξία που η παραδοσιακή διδασκαλία στην τάξη δεν έχει.
2. Όπως και στο κανονικό μάθημα, έτσι και στην τηλεεκπαίδευση αυτό που μετράει πάνω απ' όλα είναι το παιδαγωγικό μέρος. Φτιάχνουμε παιδαγωγικούς στόχους και χρησιμοποιούμε την τεχνολογία για να τους υπηρετήσουμε. Η τεχνολογία δεν είναι αυτοσκοπός.
3. Η τηλεεκπαίδευση μπορεί να λειτουργήσει και συμπληρωματικά με τη δια ζώσης διδασκαλία με πολύ καλά αποτελέσματα (π.χ. «ανεστραμμένη τάξη» κ.α.).
4. Η τηλεεκπαίδευση έχει πιο μαθητοκεντρική κατεύθυνση από την παραδοσιακή διδασκαλία στην τάξη. Οι μαθητές πρέπει να αυτένεργούν σε μικρό ή μεγάλο βαθμό. Η παρουσία του καθηγητή δεν είναι τόσο κυριαρχική, παρεμβαίνει πιο πολύ ως σύμβουλος.
5. Το διδακτικό υλικό που χρησιμοποιούμε, δεν μπορεί να είναι το ίδιο με αυτό της διδασκαλίας στην κανονική τάξη του σχολείου. Πρέπει να είναι ειδικά σχεδιασμένο/τροποποιημένο (βλ. παρακάτω στο κείμενο).
6. Επιδιώκουμε την αλληλεπίδραση με τους μαθητές.

B. Κάποιες οδηγίες για εφαρμογή στη σημερινή συγκυρία.

1. Σύγχρονη ΕΞΑΕ (Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση) με την πλατφόρμα Webex ή οποιαδήποτε άλλη:

Όταν ξεκινούμε για πρώτη φορά με μια τάξη, εξοικειωνόμαστε με την πλατφόρμα, εξηγούμε τη λειτουργία της στους μαθητές, αρχικά κάνουμε χαλαρή συζήτηση και τους αφήνουμε να επικοινωνούν μεταξύ τους και να πουν τα νέα τους για λίγη ώρα. Πιθανά να έχουν (και να έχουμε) μεγάλη ανάγκη αυτή την επικοινωνία μετά από την απομόνωση τόσων ημερών. Πιο πολύ ψυχολογικούς λόγους εξυπηρετεί η επικοινωνία και λιγότερο γνωστικούς.

Κάνουμε σύντομα μαθήματα 35-40 το πολύ λεπτών, με μεγάλα (τουλάχιστον 20λεπτα) διαλείμματα. Αποφεύγουμε τη «γνωστική υπερφόρτωση». Λέμε λίγα και ουσιαστικά.

Στα πανελλαδικά εξεταζόμενα μαθήματα, όπου συμμετέχουν σχεδόν αποκλειστικά αυτοί που θα δώσουν πανελλαδικές – έστω ένα μέρος από αυτούς- ακολουθούμε τις ανάγκες τους κάνοντας «φροντιστηριακό» μάθημα (επαναλήψεις, ασκήσεις) πάνω στη συγκεκριμένη ύλη των εξετάσεων.

Με την (πιθανή) εξαίρεση των μαθητών της προηγούμενης παραγράφου, μπορούμε να ξεφύγουμε αρκετά από το αναλυτικό πρόγραμμα και να αναπτύξουμε διάφορα θέματα που θεωρούμε ότι θα ενδιαφέρουν τους μαθητές μας, να ξεκινήσουμε συζητήσεις και να παροτρύνουμε να εκφράσουν τα ενδιαφέροντα και τις ανησυχίες τους. Δεν μας πιέζει ο χρόνος.

Έχουμε ανοιχτή την κάμερα για να μας βλέπουν και ζητούμε από όλους τους μαθητές να κάνουν το ίδιο. (Φυσικά δεν μπορούμε να τους υποχρεώσουμε). Έχει σημασία να μας βλέπουν και να βλέπουμε κι εμείς τα πρόσωπα των μαθητών για να υπάρχει κάποια αμεσότητα. Επιδιώκουμε την αλληλεπίδραση κάνοντας διάφορες ερωτήσεις σχετικές (ή και όχι) με το μάθημα (π.χ. «Πού βρίσκεστε αυτή τη στιγμή;»). Επίσης τους ενημερώνουμε πως δεν καταγράφουμε την τηλεδιδασκαλία και πως ούτε αυτοί ούτε οι γονείς τους επιτρέπεται να την καταγράφουν. Τονίζουμε πως αυτό είναι παράνομο και επισύρει σοβαρές ποινές.

Οι βασικές συμβουλές για πετυχημένη τηλεκπαίδευση είναι εδώ. (Μικρό βίντεο από το Πανεπιστήμιο Κρήτης). Επίσης δείτε και το βίντεο αυτό.

2. Ασύγχρονη ΕΞΑΕ: Το υλικό που ανεβάζουμε πρέπει κυρίως να είναι ερωτήσεις, ασκήσεις και μικρές εύκολες δραστηριότητες. Μπορούμε σε συνεργασία με άλλους συναδέλφους να φτιάξουμε και διαθεματικές. Σημασία έχει να παρακινούν τους μαθητές σε ανταπόκριση (αποστολή εργασιών και απαντήσεων για διόρθωση πίσω στον καθηγητή). Επίσης θα είναι επιτυχία αν καταφέρουμε να τους εμπλέξουμε σε κάποια συλλογική/συνεργατική δραστηριότητα.

Δεν έχει και πολύ νόημα να ανεβάζουμε μεγάλα κείμενα παρουσίασης (που μπορούν οι μαθητές να τα βρουν και στα βιβλία τους). Μπορεί να τα βλέπουν στο εικονικό μάθημα, αλλά να μην τα διαβάζουν καν. Δεν μπορούμε να το ξέρουμε.

Γ. Σχετικά με το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιούμε στην ΕΞΑΕ

1. Χαρακτηριστικά του εκπ/κού υλικού:

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, αποφεύγουμε τα μεγάλα, «βαριά» κείμενα, τις μακροσκελείς διαλέξεις και τις πολλές λεπτομέρειες. Χρησιμοποιούμε πολύ τις εικόνες, -στατικές ή κινούμενες- και το βίντεο. Άν χρησιμοποιούμε σειρές διαφανειών για προβολή, βάζουμε μεγάλες και ευανάγνωστες γραμματοσειρές στο κείμενο, που πρέπει να αποτελείται από μικρές παραγράφους. Προχωρούμε με μικρά-μικρά βήματα, και γι αυτό στα κείμενα με πολλές παραγράφους καλύτερα να βάζουμε το χρονοπρογραμματισμό του Power Point ή όποιας άλλης εφαρμογής χρησιμοποιούμε. Αν μπορούμε να εκφράσουμε αυτό που θέλουμε να πούμε με μια εικόνα, αυτό είναι το ιδανικό. Ψάχνουμε λοιπόν εκφραστικές εικόνες (φωτογραφίες, σκίτσα, διαγράμματα) για να ελαχιστοποιήσουμε τον γραπτό ή προφορικό λόγο. Δε βάζουμε εικόνες απλά για «διακόσμηση», γιατί αποσπούν την προσοχή χωρίς να συνεισφέρουν στην κατανόηση.

2. Πηγές εκπ/κού υλικού:

Χρησιμοποιούμε το υλικό που ήδη έχουμε φτιάξει για τη δια ζώσης διδασκαλία, αλλά το τροποποιούμε κατάλληλα σύμφωνα με ό,τι αναφέρθηκε παραπάνω. Εκτός από το δικό μας υλικό, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα βιβλία του τομέα γεωπονίας και όποιο άλλο χρήσιμο ψηφιακό υλικό βρούμε στον «Αίσωπο», το «Φωτόδεντρο» κ.α. ιστοσελίδες και εκπαιδευτικές πλατφόρμες του ΥΠΑΙΘ και του Ι.Ε.Π. . (Δείτε την ιστοσελίδα του ΥΠΑΙΘ <https://dschool.edu.gr/>). **Δυστυχώς το μεγαλύτερο μέρος της ύλης των γεωπονικών μαθημάτων δεν καλύπτεται από αυτές τις πηγές.** Οι παραπάνω πηγές, -όπως και οι ιστοσελίδες των Εργαστηριακών Κέντρων Φυσικών Επιστημών (ΕΚΦΕ-αναζητείστε τις στο διαδίκτυο) - μπορούν να μας δώσουν μόνο υλικό από το μάθημα της βιολογίας που καλύπτει μορφολογία-φυσιολογία φυτών.

Μια χρήσιμη πηγή είναι τα blogs των συναδέλφων ΠΕ88 στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο (π.χ. <https://blogs.sch.gr/pntispyr/>). Δυστυχώς είναι πολύ λίγα. Μπορείτε να κατεβάσετε έτοιμο υλικό από αυτά. **(Ακόμα περισσότερο, μπορείτε να δικτυωθείτε μεταξύ σας ώστε να ανταλλάσετε υλικό κάνοντας οικονομία χρόνου και δυνάμεων).**

Για θέματα φυτοπροστασίας μπορείτε να κατεβάσετε υλικό από τα δελτία γεωργικών προειδοποιήσεων στις ιστοσελίδες των Ερευνητικών Ινστιτούτων του Υπουργείου Αγρ. Αναπτ. & Τροφίμων, π.χ. φωτογραφίες ασθενειών και φαινολογικών σταδίων διαφόρων καλλιεργούμενων φυτών. Επίσης στις ιστοσελίδες των γεωπονικών σχολών των πανεπιστημίων μπορείτε να βρείτε παρουσιάσεις με διαφάνειες σχετικές με θέματα εδαφολογίας, λίπανσης κ.α. Χρήσιμο υλικό είναι και φυλλάδια-ανακοινώσεις των περιφερειών, των δήμων και των Δ.Α.Ο.Κ. για αγροτικά θέματα.

Υλικό για περιβαλλοντικά θέματα, παραδοσιακά αγροτικά προϊόντα και διατροφή, προστασία υγρατόπων, ορθές γεωργικές πρακτικές, διαχείριση βοσκοτόπων κ.α. υπάρχει στις ιστοσελίδες οικολογικών οργανώσεων (ελληνικών ή διεθνών) (βλ. παράρτημα), όπως επίσης και των Κέντρων Περιβ/κης Εκπ/σης.

3. Θέμα πνευματικών δικαιωμάτων:

Επειδή υπάρχει – δικαιολογημένα - ένας προβληματισμός για το τι μπορούμε να χρησιμοποιούμε από εξωτερικές πηγές στην ΕΞΑΕ,-μια και για πρώτη φορά το εκπαιδευτικό μας υλικό γίνεται ορατό και από εξωσχολικούς παρατηρητές-, τονίζω πως όλες τις πηγές που προανέφερα μπορούμε να τις χρησιμοποιούμε ελεύθερα. Επίσης μπορούμε να χρησιμοποιούμε ελεύθερα όλο το υλικό (κείμενα, βίντεο, αφίσες, φωτογραφίες, μουσική κ.α.) που δημοσιεύεται ως προϊόν του Life και πολλών άλλων projects της Ε.Ε., που υλοποιούν συνήθως πανεπιστήμια, επιστημονικοί φορείς και οικολογικές οργανώσεις. Ελεύθερο για κοινή χρήση είναι και κάθε υλικό που έχει σήμανση άδειας «C.C.» (Creative Commons-δείτε [εδώ](#)). Παράδειγμα C.C. είναι η Wikipedia. Από τη Wikipedia μπορείτε να κατεβάσετε και να δημοσιεύσετε, για παράδειγμα, φωτογραφίες. Είναι γνωστό πως πολλές φωτογραφίες, video, άρθρα κ.α. υλικό που βρίσκουμε στο διαδίκτυο καλύπτονται από πνευματικά δικαιώματα κάποιου ατόμου ή εταιρείας. Γι αυτό πρέπει να προσέχουμε.

Ωστόσο, ακόμα κι αν χρησιμοποιήσουμε κάποιο έργο ή απόσπασμα έργου που καλύπτεται από πνευματικά δικαιώματα, πρακτικά δε θα αντιμετωπίσουμε κάποιο πρόβλημα, αν:

α. Είναι φανερό πως το χρησιμοποιούμε για εκπαιδευτικούς σκοπούς και όχι για κάποιου είδους κερδοσκοπία.

β. Δε θίγουμε τα οικονομικά συμφέροντα κάποιου (όπως θα συμβεί αν σκανάρουμε ένα ολόκληρο βιβλίο που πουλιέται –σήμερα- στο εμπόριο και το αναρτήσουμε σε ένα blog. Στην περίπτωση αυτή προφανώς θίγονται τα συμφέροντα του εκδότη).

γ. Δεν υπονοούμε πως το συγκεκριμένο υλικό το έχουμε φτιάξει εμείς (θα μας κατηγορήσουν για λογοκλοπή).

Αν κάνουμε αυτό που επιτάσσει η δεοντολογία, δηλαδή να αναφέρουμε σε κάθε περίπτωση την προέλευση του συγκεκριμένου έργου και το δημιουργό του, δε θα αντιμετωπίσουμε κανένα πρόβλημα.

Έχοντας αυτά κατά νου, και δεδομένου ότι –σχεδόν πάντα- κατεβάζουμε υλικό από το διαδίκτυο, δηλαδή ήδη δημοσιευμένο υλικό, μπορούμε να προσθέσουμε και άλλες κατηγορίες πηγών για γεωπονικά θέματα, όπως τον ελληνικό αγροτικό τύπο, που σήμερα είναι 100% (και) ηλεκτρονικός (βλ. παράρτημα). Άφθονα video για γεωργικά θέματα βρίσκει κανείς στο Youtube, αλλά χρειάζεται προσεχτική επιλογή γιατί πολλά έχουν λάθη ή μεγάλες ελλείψεις.

Ο καθένας ψάχνοντας μπορεί να ανακαλύψει κι άλλες πηγές.

Καλή συνέχεια και καλή δύναμη!

Γιώργος Βλοντάκης
Γεωπόνος – Περιβ/λόγος
ΣΕΕ ΠΕ88 - ΠΕΚΕΣ Κρήτης

Για επικοινωνία:

Τηλ. 6970267502

E-mail: gvlontakis@sch.gr, gvlonta@gmail.com

Skype: [george.vlontakis20](https://www.skype.com/name/George.Vlontakis20)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

<http://users.sch.gr/andratha/agroedu/> Ιστότοπος του συναδέλφου ΣΕΕ ΠΕ88 Α.

Αθανασόπουλου με πολλούς χρήσιμους συνδέσμους για υλικό μαθημάτων

<https://blogs.sch.gr/gvlontakis> Το δικό μου blog – ποικίλο υλικό και αρκετοί

χρήσιμοι σύνδεσμοι.

<https://blogs.sch.gr/gvlontakis/yliko-gia-to-mathima-quot-technologia-quot-toy-gymnasiou/>

Σύνδεσμοι για το μάθημα της τεχνολογίας γυμνασίου και διάφορα projects.

<https://www.openbook.gr/category/collections/farming/>

Βιβλία και φυλλάδια ελεύθερα για ανάγνωση και κατέβασμα. Μερικά γεωργικού περιεχομένου. Πολλοί χρήσιμοι σύνδεσμοι.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων

<http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/agricultural-warnings>

Γεωργικός τύπος – περιοδικά και ιστοσελίδες

<http://www.agrotypos.gr/> Ιστοσελίδα που συνδέεται με το μηνιαίο περιοδικό «Γεωργία και Κτηνοτροφία»

<https://www.yraithros.gr/> Ιστοσελίδα και εβδομαδιαία εφημερίδα «Υπαιθρος Χώρα»

<https://www.agronews.gr/> Ιστοσελίδα με αγροτικά θέματα

<https://www.agro24.gr/> Δημοσιογραφικό portal για τον αγροτικό τομέα

<https://www.olivenews.gr/el/> Ιστοσελίδα για θέματα ελιάς και λαδιού

<https://hortis.info/> Ηλεκτρονικό περιοδικό για επαγγελματίες καλλιεργητές λαχανικών

<https://eforigi.com.gr> Ιστοσελίδα και περιοδικό από τη Μεσσηνία

<https://www.agrocapital.gr/> Ιστοσελίδα για αγροτικά θέματα

<http://www.agroekfrasi.gr/> Ιστοσελίδα και εβδομαδιαία εφημερίδα

(Ο κατάλογος είναι ενδεικτικός, υπάρχουν και άλλα)

Εσωτερική κοινοποίηση: Οργανωτική Συντονίστρια ΠΕΚΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

5^ο ΕΠΑΛ Ηρακλείου

ΕΠΑΛ Αρκαλοχωρίου

ΕΠΑΛ Μοιρών

Γυμνάσιο Πόμπιας

ΓΕΛ Πόμπιας

Γυμνάσιο Τυμπακίου

ΓΕΛ Τυμπακίου

ΕΝΕΕΓΥΛ Ηρακλείου

ΕΠΑΛ Βρυσών

1^ο ΕΠΑΛ Χανίων

ΕΠΑΛ Κισάμου

Εσπ. ΕΠΑΛ Πλατανιά

Εσπ. ΕΠΑΛ Χανίων

ΕΠΑΛ Ελ. Βενιζέλου

ΕΠΑΛ Καντάνου

2^ο ΕΠΑΛ Ρεθύμνου

ΕΠΑΛ Γαράζου

1^ο ΕΠΑΛ Ιεράπετρας

Εσπ. ΕΠΑΛ Ιεράπετρας

1^ο ΕΠΑΛ Καλαμάτας

Εσπ. ΕΠΑΛ Σπάρτης

1^ο ΕΠΑΛ Μολάων

ΕΠΑΛ Μεσσήνης

ΕΠΑΛ Λεωνιδίου

ΕΠΑΛ Κρανιδίου

ΕΝΕΕΓΥΛ Αργολίδας

1^ο ΕΠΑΛ Κιάτου

2^ο ΕΠΑΛ Λουτρακίου

1^ο ΕΠΑΛ Ρόδου

Εσπ. ΕΠΑΛ Ρόδου

ΕΠΑΛ Νάξου

ΕΝΕΕΓΥΛ Νάξου

ΕΠΑΛ Θήρας

ΕΠΑΛ Αμοργού